Ч. 33. Львів, Вторник дня 11. (24.) лютого 1903. Річник VII.

Передплата на »РУСЛАНА« виносить:

в Австриї:

на цілий рік . . 20 кор.
на пів року . 10 кор.
на чверть року . 5 кор.
на місяць . 1·70 кор.

За границею:

на цілий рік . 16 рублів або 36 франків
на пів року . . 8 рублів або 18 франків

Поодиноке число по 16 сот.

РУСЛАН

»Вирвеш ми очи і душу ми вирвеш: а не возьмеш милости і віри не возьмеш, бо руске ми серце і віра руска.« — З Руслановнх псальмів М. Шашкевича.

Виходить у Львові що дня крім неділь і руских сьвят о 5½ год. пополудни.

Редакция, адміністрация і експедиция »Руслана« під ч. 1. пл. Домбровского (Хорунщини). Експедиция місцева в Аґенциї Соколовского в пасажі Гавсмана.

Рукописи звертає ся лише на попереднє застереженє. — Рекламациї неопечатані вільні від порта. — Оголошеня звичайні приймають ся по ціні 20 с. від стрічки, а в »Надісланім« 40 с. від стрічки. Подяки і приватні донесеня по 30 с. від стрічки.

Голос бл. п. Володимира Барвіньского

про політику розпуки

(*присьвячуємо „Комітетови розпуки“*).

„Наші десперанти“.

(Дальше).

Але повернемось до Галичини. Не оптимізм, не надмірна самоувіреність, не благі надії суть жерелом нашої непоколебимої віри в успішність нашого народного діла, але глибока сьвідомість непоборимої жизненности нашого руского народа, оправдана 500-літною історією нашої галицкої Руси. Ми не запізнаємо неприязности теперішних обставин — але і не застрашуємо ся ними. Кождий нарід, що хоче видвигнути ся з недолї на волю, мусить тяжко бороти ся. Наша дорога не устелена рожами, наші труди не вінчають ся лаврами. В поті чола, серед переслїдовань і гонень мусимо сповняти нашу службу народну. За наші труди не можемо надіяти ся нї авансів, нї відзнак, нї нагород, а лиш одного — лучшої долї руского народу. Погляньмо в минувшість нашого народного відродженя і спитаймо, чим она була лучша і відраднїйша від теперішности. Чи не переслїдовано і чи не виганяно наших Шашкевичів, Вагилевичів і т. д.? Чи Шевченко, Костомарів і ин. не сидїли в тюрмах? Чи за »Днїстровою Русалкою« не робили ревізий і задля неї не проганяли? А єсли пізнїйше і полекшало троха на недовгий час, то не годить ся забувати, що се були рр. 1848. і 1859—63, коли Русинів потреба не задля їх народности, але задля удержаня цїлости держави. Патронат зарівно був тодї в силї як і тепер, а титули тайних і нетайних совітників надавано не задля заслуг для рускої народности — хлїб насущний не тілько духовеньства, але й цїлої інтелїґенциї зовсїм не був в инших руках, а урядова рускість ґр. Голуховского р. 1848. єсть найлїпшою ілюстрациєю сеї полїтики.

Тим однакож не хочемо ще казати, будьто би межи теперішностю а минувшостю не було ріжниці. Ми признаємо велику безвідрадність теперішного нашого положеня народного, але при тім не можемо знов і запізнавати тої великої сили, якої вже набрала наша руска справа народна в порівнаню до минувшости. Коли в 30-их роках сего столїтя (XIX.—Ред. Русл.) почав ся будити руский нарід в Галичинї, на єго сьвятій землї була скрізь мертвота, наша історична минувшість народна була забута, вповнї незнана, не тілько люд але й інтелїґенция руска не мала нїякої сьвідомости своєї народности, руский язик був лише в курних хатах, а руска лїтература крім старих, хоч пребогатих але загалови незнаних памятників — не мала у них нїяких живих плодів. Ми були тодї, можна сказати, душею і тїлом прибиті, убогі — мертві. Якжеж за то представляв ся тодї польский ідеал? Мимо неудачної революциї з 1830. р. Конґресівка задержала ще в собі стілько національних прав і відзнак, стілько державної відрубности, що она ще й тодї уважала ся тїнию осередка польскої держави а нинї була би доволї пожаданим ідеалом Поляків в Росиї. Сьвіжі спомини національної борби, незабуті ще жертви в крови і маєтку живо удержувались в серцях всїх Поляків, мартирольоґічними споминами підживляли їх патріотизм, еміґрация по цїлім сьвітї роздзвонювала польскі жалї, а на побоєвищах вже розносили ся сьпіви потужної музи Міцкевича — цїлою поетичною силою ґенія напували душу Поляків горячим бажанєм привернення старої Польщі. Словом Поляки чули ся тодї так близькими ідеалу державної самостійности, а були притім і лїтературно і материяльно так богаті, що Русини не могли їм супротив того поставити хочби приближного ідеалу, хоч троха так рівно сильного і так потягаючого. Менше о то, що сей польский ідеал був блудний і мрачливий, але єго притягаюча сила почивала в близости до недавних ще часів старої Польщі, в національній вірі в можливість єї осущеня. При тім всїм польский патріотизм мав в ті часи характер стремленя до свободи (правда, свободи шляхоцкої), а при тодїшнім державнім абсолютизмі в Австриї і Росиї представляв ся яко рух революцийно-лїберальний і тим міг потягати до себе всї живі уми, так запопадливі за лїберальним рухом. Революцийно-польскі сьпіви мали безперечно велику силу потрясаючу і потягаючу, тим більше, що були заказані і прослїдовані.

Якжеж представляє ся нинї сей польский ідеал? Неудачне повстанє 1863. р. показало наглядно неосущимість старої Польщі, обезсилило Поляків морально і ще більше материяльно, позбавило їх всїх важнїйших вольностий в Росиї. Нова система мілїтарна европейских держав, упадок цезаризму у Франциї, зріст Нїмеччини і скріпленє француской републики, все те до крихти розбило мрії о відбудованю Польщі і пересьвідчило навіть найзагорільших шовіністів польских о неможливости осущеня старопольского ідеалу чи то власною силою, чи підмогою дипльомациї. Поляки кинули ся на дорогу утилїтаризму і почали підлещувати ся Австриї, щоби доступивши в нїй впливу, наклонити її до війни з Росиєю в тій надії, що Австрия бодай котрого з своїх архикнязів зробить польским королем. А хоч тут надії безосновні, а наміри на стілько неясні, що самі Поляки не знають, чи надїятись їм в случаю побіди Австриї лише на Конґресівку, чи також на Литву і на завойованє України, то всеж та маячливість у Поляків на стілько сильна, що они підчас росийско-турецкої війни почали в Галичинї формувати леґіони проти Росиї. Практика показала, на скілько воздушні були ті польскі пляни і надії і треба вже надто великої порциї оптимізму, щоби на правду повірити в місию Австриї висвободжуваня Польщі против Росиї і Нїмеччини. До того ще і Поляки в Росиї дуже значно змінили свою тактику і свої стремленя. Коли австрийскі Поляки надскакують коло австрийских мінїстерств і радо величають ся титулами австрийских ексцеленций і баронів, росийскі Поляки з неменшою остентациєю клонять ся перед царем і єго правительством і також дорогою утилїтаризму старають ся також для себе виєднати всїлякі пільги і концесиї. І австрийскі і росийскі Поляки вирікають ся своїх давнїйших революцийних намірів і нараз з колишних конспіраторів і непримиримих ворогів Росиї і Австриї перекидають ся в ультрольояльних поклонників — тут Австриї — там Росиї. Де більша порция утилїтарного лицемірства — се тяжко сказати, бо і росийскі Поляки, завдячуючи Росиї через замкненє росийскої границї для ввозу заграничних товарів — свій безперечно дуже цвитучий розвій економічний, мають важну причину стояти при Росиї, як наші Поляки хотять стояти при Австриї.

Се однакож річ певна, що до недавна ще так шумно голошена »польска ідея державна« дуже сильно померкла і що вже самі скілько небудь практично мислячі Поляки попрощали ся з гадкою відбудованя старої Польщі в старих границях. Польскість, станувши на дорогу утилїтаризму, втратила свою притягаючу силу ідеалу тим більше, що з того часу вже і суспільні погляди змінили ся значно в некористь перестарілого ідеалу старої Польщі. (Якраз останними роками вшехпольска демократия кинула ся відживляти польску державну ідею в широких верствах суспільности, а особливо також поміж шкільною молодїжю, а втрати понесені в своїм національнім станї посїданя в Росиї і в Прусах намагають ся тепер відбити на рускім народї в Галичинї. — Ред. Русл.).

(Конець буде.)

З канадийскої України.

(Дальше).

Місцем виходу для них є Едмонтон, місто, що лежить на 53 товн. 24 рейнчи. Пливе через него велика ріка Саскечеван, переділюючи Едмонт від другого міста Страткони. Як в однім з попередних листів сказано, був Едмонтон до приходу наших Ґалїшенів малим місточком, в котрім ледве 4—5 склепів містило ся. Зі Страткони до Едмонту переїздило ся поромом. Днесь на Саскечевані стоїть гарний міст — куди і зелїзниця перебігає — Едмонт зріс на велике місто. Доми ростуть день за днем — а в лїтї минувшого року в протягу 4 місяців поставлено яких 500 домів. По сто і двіста фармерів напливає тут день за днем через 10 вже лїт — і напливає їх ще й тепер подостатком. Перед Галичанами прибували Нїмцї, Норвейцї, Шведи, Ірляндцї — за ними перед 7 роками прибули перші Русини. Ті, що прибули перед Русинами — кольонїзували полудневу Альберту і околицї в округ Едмонту, так, що коли Русини прибули, найшли вже забрану землю в околиць Едмонту на просторони двох товишінів в окрузї. Вказано їм землю за фортом Саскечеваном на північ від Едмонту і на схід. Форт Саскечеван лежить на товн. 55 ренч. 22. Перший, що тут заняв землю, був Паїш з Небилова. Перед ним на рік прибув до Альберти Іван Пилипівский з

Небилова на звіди — оглянув землю, повернув до села свого і зачав вербувати охотників. Жандармерия увязнила єго, однак горячка еміґрацийна вже не дала ся спинити. Пилипівский, вийшовши з вязниці, пішов до Альберти, потягнувши за собою цілий ланцюх еміґрантів в Калущини. Він, хоч готовив ся бути першим в Альберті, прийшов вже по Паїшу. Паїш поселив ся, як сказано висше, на 55 товн. ренчи 21 секциї 28. Початки єго були дуже, дуже тяжкі. З нїким розмовити ся, у нїкого порадити ся. В сусїдстві найшов вправдї якогось Нїмця з Росиї, та і сей не міг і не хотїв єму помочи, бо сам що йно недавно прибув і був на дорібку. У того Нїмця замешкав Паїш, доки не нарубав собі дерева та не склеїв першої буди для себе та своєї жінки і дїтий. Від буди зачинає кождий фармер. Лїсів тут подостатком (хоч тепер вже проріджені); дерево тяти вільно, — тож еміґрант за першу роботу бересь натяти стілько кльоців, щоби з них склеїти яко тако 4 стїни, та покрити з гори дернями сїном та соломою і перевести ся з комірнього під власний дах. За лїта перебуде ся в такій будї, як змога — коли лїто погідне — то й в будї сухо — колиж слота — то треба мокнути.

Друге з ряду дїло — придбати пару коней і плуг, — щоби розкрити від поконвіку некраяну землю та кинути в ню перше зерно. Фармер, що привезе з собою бодай зо 1000 долярів — не так дуже братає ся з нуждою. Купивши конї та плуг, та построївши буду, через лїто прожиє хочби самим диким птацтвом та заяцями, котрих тут достатком. В осени буде вже мати зерно на хлїб, та на продаж, на дальший свій розробіток. Засїявши пару акрів землї, лишає жінку і дрібнїйші дїти на фармі, сам же йде до Сипяру та просить о роботу. Сипяр роботу дасть кождому при зелїзниці. Мече робітником часом і 500—700 миль англ. далеко, — але роботи не відмовить. На тій роботї остає фармер звичайно до зими — відтак вертає несучи до 200 і більше долярів в кишенї на свою фарму. Тепер купує сани, корову, свинї — та зачинає звозити материял на лїпшу хату і будинки. Будує їх з початком весни, оре і сїє дальших пару акрів — і знов йде на цїле лїто в роботу — щоби вернувши з новими долярами, ще лїпше вгосподарити ся. Так набідить ся зі 2 до 3 роки, а на дальше вже до роботи не потребує йти, тілько лишає ся на фармі і дороблює ся на нїй лїпшого гаразду та долї.

Колиж фармер приїде без гроша, а таких найбільше, то початок ще тяжший, бо лишити мусить жінку і дїти від разу десь в комірнім, мусить і зазичити ся десь на закупно для жінки і дїтей муки, хлїба, а сам вперед мусить йти на заробок.

(Дальше буде).

Ярослав Врхлїцкий.

Чеський нарід славив на днях сьвято народної культури. Ярослав Врхлїцкий переступив житєвий поріг половини віка — а цїлий нарід складає проявами своїх симпатий та вдячности голд великому ґенієви, котрий своєю великанською працею двигнув чеську лїтературу на педесталь сьвітових лїтератур.

Ярослав Врхлїцкий (властиве його імя Еміль Фріда) родив ся 17-го лютого 1853. р. в місточку Louný (середні Чехи) із незаможної чеської родини. Унїверситет (фільософ. факультет) покінчив він в Празї. Повернувши з Італїї, став професором учит. семинариї праскої, відтак секретарем технїки, вкінци задля своїх заслуг надїлений почетним докторатом фільософії чеського унїверситету, на котрім небавом став звичайним професором чужих лїтератур. Минувшого року іменований членом папати панів. Праця лїтературна, яку виконав Врхлїцкий, могла-б виповнити лїтерацьку дїяльність декількох людий. Наведемо лиш квантітативно єї розсяг. До нинїшного дня написав Ярослав Врхлїцкий 181 томів, з чого є ориґінальних поезий 62 томів, драм 27 томів, оперових лїбрет 7 томів, белєтрестицької прози 3 томів, лїтерацьких студий 6 томів, а перекладів 76 томів. Перша книга поезий появилась під назвою: »Z hlubin« (з низин) р. 1875 — послїдня збірка: »Duše-mimoza« вийшла перед кількома днями. В його поезиях находять ся цїлі епопеї, найбільша: »Bar Kochba« (із старинної історії жидів), між перекладами находить ся цїлий Данте, Камоенс, драми Кальдерона, Ґетого »Фавст«, Аріоста »Шалений Ролянд«, Масса »Освободжений Єрусалим« і т. д.

Днесь годї вповнї оцїнити заслуги Ярослава Врхлїцкого для чеської лїтератури. Він запізнав Чехів із найзнаменитшими творами всесьвітної лїтератури так сучасної як давнїйшої — сам двигнув в поезиї чеський язик до незрівнаної висоти.

Незвичайною прикметою сего майстра є те постійне та горяче бажанє все пізнати, відчути, пережити та все то виявити віршами.

Ґенїяльний талан дав йому спроможність всесторонно порозуміти найріжнороднїйші відрухи людского серця в поезиї усїх культур. Невпинні студиї чужих ґенїїв (Дантого „Божеску комедию« перекладав три рази, хотячи подати переклад можливо досконалий) полишили лизамітні слїди на єго працях оріґінальних, але мимо того Врхлїцкий не є нїколи слїпим епіґоном, бо глубина його творчої сили є справдї незмірима.

Врхлїцкий є еклєктиком в найшляхотнїйшім того слова змислї, цїлою своєю вдачею еклєктиком, котрий безуслівно віддає ся усїм враженям, які навістять його вражливу душу.

Сам себе схарактеризував »jsem improvisator«! Справдї — його дїла — то імпровізациї — але імпровізациї з тою безпосередностию, з якою ґенїй, принимаючи враженє творить — імпровізациї з далекою артистично-фільософічною перспективно.

В 90-тих роках минувшого столїтя повстала в ческій суспільности завзята лїтерацка борба між старшою а молодшою ґенерациєю.

Врхлїцкий своїм становиском звертав ся проти молодших.

Борба була завзята — сипались докори з одної і другої сторони. Але Врхлїцкий мимо того остав близьким молодїжи, бож він єї своїми ориґінальними працями та перекладами виховав, увів єї в сьвіт. Сї відносини не змінили ся і до нинї. Врхлїцкий і тепер перекладає наймодернїйші дїла з чужих лїтератур (Verlaine Maeterlinck, Rodenbach, Salus, Dehmel, D'Anuncio і т. д.), що в прочім при його еклєктицизмі зовсїм природне. Впрочім Врхлїцкий впровадив до Чех много наймодернїйших імен та ідей. В роках 80-тих не завагав ся боронити Золю, відтак перекладах Bandalaire-а, мав відчити про француских декадентів, писав поезиї на Нїтшого і т. д.

Пливе житєм — начеб оповний чаром краси.

В головних чертах є Врхлїцкий найблизший француским романтикам та парнасистам (Victor Hugo, Le martine, Leconte de Lisl), в його дїлах особливо в лїрицї слїдні усякі напрями поетичної творчости.

А Врхлїцкий як чоловік, Врхлїцкий як професор? Дух всесторонний, серце золоте. »Ne ublížil by kuřeti« — говорить чеська народня пословиця. Побажати-б усїм решта славянським хоч по одному Врхлїцкому!

Новинки.

— **Календар.** Вівторник: руско-кат. Власїя, Теодора; рим.-кат. Матея ап. — В середу: руско-кат. Мелетия, Марини; рим.-кат. Попел. Сер. Анастазия.

— **Іменованє станиславівского епископа.** „Ґалїчанїн“ доносить з висших духовних кругів, що іменованє о. Плятонїда Філяса станиславівским епископом уже порішене, та що о. Філяса візвано до повороту з Канади до Галичини.

— **Папский ювилей в Бучачи.** Вокально-музикальний вечер в річницю 25-лїтного правлїня св. Церквою Єго Сьвятости Папи Льва XIII. відбуде ся в недїлю д. 1. н. с. марця в сали »Сокола« в Бучачи з отсею проґрамою: Вступне слово. 1) Мендельсон: »Гей братя« (кантата) виконає міш. хор, церков. Василияньский. 2) Деклямацию принагідну виголосить пна В. З. 3) Бортняньский: »Сей день« C-dur виконає мужеский хор тов. »Рускої Бесїди«. 4) Троль: »Серенада«, виконає орхестра тов. »Рускої Бесїди«. 5) Відчит. 6) Гайден: »Виджу Тя« F-mol виконає хор мішаний церковний Василияньский. 7) Маєрбеер: »Фантазия« дует на цитру і скрипку виконає п-нї Б. і п. А. 8) Лавровский: »Красна зоре« і »Пробудилась Русь« виконає хор мужеский тов. »Рускої Бесїди«. 9) Мендельсон: Марш виконає орхестра тов. »Рускої Бесїди«. 10) Бортняньский: На Тя Господи уповах B-dur виконає хор мішаний церков. Василияньский. — Закінчить живий образ. — Початок точно о 7. год. вечером. Чистий дохід призначений на убогу шкільну молодїж.

— **Народне віче в Залїщиках** відбуде ся дня 27. с. м.

— **Ліквідацийна комісия** »Гуцульскої промислової Спілки« в Коломиї взиває членів сеї Спілки, аби свої удїлові книжочки з поданєм своєї точної адреси прислали найдальше до дня 10. марця с. р. на руки п. Йос. Тисовецкого в Коломиї. В противнім случаю квоти, які мають одержати, оберне ся на добродїйні цїли.

— **Инакше рахують ся** Поляки з Нїмцями навіть в Познаньщинї, хотяй обурюють ся, коли ми прирівнуємо галицкі відносини до тамошних. Отсе в міській радї Познаня виступив о обороні польского елєменту радний п. Йосиф Кужай і на доказ нїмецкої сторонничости в маґістратї сказав між иншим: »Очивидно є наміром маґістрату довести нас Поляків до більшого єще зубожіня. Отже маґістрат причиняє ся до твореня пролєтарияту, щоби відтак, як се бодай давнїйший перший бурмістр Познаня п. Вітінґ робив з любощами, купити собі з нашого убо-

---

БОГДАН ЛЕПКИЙ.

Ту продають трумна.

Дивні враженя ворушили мною, коли по кількох лїтах побуту за границею я вертав до міста Б.

Як бідно, а навіть сьмішно, виглядало воно по столици! Як мало піднесло ся за тих кілька лїт! А прецінь — як любо у ньому, як тихо та спокійно живе ся єго мешканцям!

Ходять вони по улицях такі вдоволені, таким повільним кроком, якби ту нїхто нїколи не родив ся, не вмирав, не журив ся.

А ті дімки, по обох боках улиць, як цїкаво і привітно спозирають на мене своїми невеличкими вікнами.

— Диви, каже один, мене побили бляхою; а мене, доповідає другий, на ново побілили, а мене продали; а мене — а мене — а мене...

Або тії дерева при дорозї; ті старі добрі знакомі. Як вони на повитання махають галузками. »Подиви, каже грушка в городї нашого учителя, я вже не тота тонка щепа, якою ти гойдав до несхочу, я вже роджу!

— А я, хвалить ся біла береза, а я, диви, які довгі маю коси! Як прийде темна ніч і як на улици погаснуть лямпи, то в мою тїнь криє ся двоє людий. Боже! Чого вони не говорять! А я всьо розумію, я вже всьо розумію. Але я тобі не скажу, хто вони і про що говорять. Не скажу!

Кождий цьвіт, кождий камінь відзиває ся до мене бесїдою молодих, незабутних лїт.

Ту мешкав мій друг, там ми сходили ся читати заборонені книжки, а там, на перехрестю двох головних улиць стоїть високий, білий дім, з великими, ясними вікнами.

В однім з тих вікон, в пополудневі години сїдала — вона...

Нібито книжку читала, або шила, а в дїйсности дивила ся на прохожих. Тою улицею, попри той дім, до того вікна летїв я що днини, як нетля до сьвітла. Ще нинї чую, як тріпоче ся серце і як горять мої несьмілі очи.

Вона того не знала...

Дивила ся на мене, як на других і як другим кивала на привіт головою.

А для мене з того вікна било сьвітло на цїлий сьвіт.

— — — — — — — — —

І несьвідомо, не знаючи коли, я повернув в тую велику улицю, до високого дому, до того ясного вікна.

Та не було в ньому нїкого...

Хоть било серце, хоть горіли очи, нїхто не відчинив єго, не усьміхнувсь, не кивнув головою.

Стояло брудне, сїре, немов завмерле.

Дощ і порох помалювали єго в густі, безобразні цятки, а павук розвісив між рамами свою густу пряжу.

Над вікном чорнїла вивіска а на нїй білїли ся букви: »Ту продають трумна«.

жества. Дальший доказ сего наміру бачимо в тім, що межи міськими урядниками на середнім і низшім становиску находить ся лише коло 82 Поляків, коли всї инші є Нїмцями. З призначеного на пенсиї міських урядників фонду черпають Нїмцї менше більше 650.000 марок, коли на Поляків припадає лишень коло 45.000 марок. В тих сумах не обняті учительскі пенсиї. З сего фонду пливе до нїмецких кишень коло 850.000 марок, коли на Поляків припадає лишень коло 155.000 марок. Такий подїл фондів не може остати без впливу на материяльні відносини представителїв поодиноких, тутешних народностий«. — Який же би білянс нашого покривдженя в тім зглядї вийшов, коли би ми так схотїли на підставі дотичних шематизмів зіставити порівнанє в обсадї і дотованю Поляків а Русинів, не то вже у львівскім маґістратї, але по других, переважно руских містах Галичини та в автономічних властях східної Галичини? Тодї би, здає ся, пруский гакатизм виглядав на шляхотну толеранцию супроти познаньских Поляків, а голос п. Кужая могли би Нїмцї назвати не без підстави »eine Anmassung«, забаганєм печеного леду.

— **О. Семйонов** за своє неокресане простацтво удостоїв ся панеґірика в Gazet-ї kołomyjsk-ій від якогось пригідного поета п. Адольфа Павлї-ого. Сей вірш, який вповнї кваліфікує ся на травестию до »Комаря« кінчить ся ось якою звороткою:

Ty czuwasz pasterzu, choć bierni (?) wrogowie
Bezczeszczą Twą sławę (!) pragną Cię zgnieść....
O cześć Ci Wielebny księże Semenowie!
O cześć Ci pasterzu czcigodny, o cześć!!
Ой, паль же це шесць!...

— **Відстрашаюче средство**. Польскі часописи доносять: В місточку Руді коло Кохавини, жидачівского повіта, перейшли три особи з рускокат. обряду на обряд латиньский. Коли староство повідомило про се місцевого пароха о. Дзьобу, він оголосив се з проповідницї в церкві і поручив справити похорони тим, що покинули свій обряд. І так стало ся. В назначенім часї задзвонено в дзвони, відправлено похорони, а в відповідній проповіди о. Дзьоба неначе похоронив бувших своїх парохіян.

— **З судової салї**. Перед звичайним трибуналом судовим у Львові відбула ся минулого тижня карна розправа проти Тумена, бувшого директора львівскої репрезентациї тов-а обезпечень »Unio catholica« у Відни, обжалованого о спроневіренє кавций, побраних від урядників і аґентів, в квотї 9.340 К. По переведеню розправи трибунал засудив Тумена на 5 місяцїв тяжкої вязницї з постом що місяця.

— **Огнї**. В Нагірянах коло Станиславова знищив онодї огонь горальню кн. Юл. Пузини. Шкода виносить 40.000 К, але була обезпечена.

В Долинї вибухнув в суботу вечером огонь і знищив через ніч понад сто домів в середмістю і на передмістю Загірє.

— **Зїзд** мужів довіря польского людового сторонництва відбуде ся в Ряшеві дня 27. с. м.

— **За банк »Pii montis«**. Вчера о 12. год. в ночи випущено з львівскої вязницї кс. Мардиросєвича, по відсидженю ним кари $1^1/_2$ року за дефравдацию грошей в вірменьскім банку.

— **Рун на касу щадничу в Празї** тревав дальше в суботу, мимо оголошеня ческого намісника, що касї не грозить банкротство. В касї був такий натовп осіб, які прийшли по вкладки, що лише завдяки поліциї не прийшло до нещастя. До полудня вибрано вкладок на близько 2 мілїони корон. По полудни рух в касї зменшив ся.

— **Личні вісти**. Віцепрезидент дирекциї Скарбу др. Коритовский поверне до Львова дня 5. марця і обійме урядованє.

— **Демонстрациї в Будапештї**. В суботу приїхала до Будапешту депутация з комітату Флєдїгаза, зложена зі 100 осіб, аби вручити президентови сойму ґр. Апонїови протест проти військового предложеня. На зелїзничім двірци ожидала депутациї товпа людей, між якими було богато студентів і кільканацять послів Кошутівцїв. Коли прибула депутация, привитано єї окликами і демонстрацийно ведено до соймового будинку. Перед соймом мав один зі студентів промову, почім депутация удала ся до ґр. Апонїого, але він заявив, що може приняти протест лише з рук котрого з послів. Сеї задачі підняв ся Кошутовець пос. Варади. Для членів депутациї, що сидїли на ґалєриї, заімпровізували Кошутівцї обструкцию в соймі. Взагалї цїле суботнїшне засїданє угорского сойму було бурливе.

— **Згублений ордер**. З Будапешту доносять: Підчас побуту цїсаря Франц Йосифа на двірскім балю приключила ся цїкава подія. Один з запрошених гостей згубив на салї ордер св. Леопольда, а що він не був нїяким достойником і лише яко властителеви сего ордера доручено єму запрошенє на баль, то сейчас коли замітив згубу, виніс ся зі салї. Случайно найшов сей ордер сам цїсар, а на другий день оголосила урядова ґазета, що в надворній канцеляриї можна відібрати згублений на балю ордер св. Леопольда за відповідною леґітимациєю.

— **Сонет.**

О, з відки братя, в вас взялась охота
На лад щасливих пісоньки складати?
Чи приведеть ся щастє тим до хати?
А проженеть ся нужда і скорбота?

О, не там кличе народна робота!
Не сего багне Україна мати!
З кучі не стануть величні палати,
В модї не знищить ся сердець тїснота.

Дивіть ся, край наш весь одна руїна!
Нужда і голод — найбільші владики —
Гнуть і невгнутим в розпуцї колїна,

А зрада толокою шле музики,
На скверву ватру зносять вже поліна —
А ви — мовчіть на сї пекольні крики?!

Марко Мурава.

— **Страшна пригода** приключила ся в однім з берлиньских театрів, де продукували ся два ґімнастичні артисти: Лятіно і Шілєр на драбинї, завішеній у висотї чотирометровій. Нараз одному з них завернула ся голова і він впав на землю. Драбина тодї другим кінцем схилила ся нагло в долину і другий артист упав також на землю. Оба артисти в однїй хвили стратили притомність. В тій же хвили спущено куртину, а публика, гадаючи, що послїдна сцена належить до штуки артистів, сидїла спокійно, чекаючи, коли артисти встануть. Тимчасом обох нещасливих треба було відставити до шпиталю. Один з них зломив собі крижі і обірвав щось в собі, а другий потовк ся лекше.

— **Страйк в Голяндиї**. Часописи доносять, що в Амстердамі, Ротердамі і в Газї заведено стан облоги в наслїдок робітничого страйку.

— **З зелїзниць**. Галицко-віденьский звязок зелїзничий. З днем 1. лютого с. р., а при підвисшеню тарифи, з днем 15. лютого 1903. війшов в житє додаток III до II части тарифи з дня 1. серпня 1900, в якім містять ся доповненя і зміни тариф стацийних для товарів, що підлягають нормальній клясифікациї, як і тариф виїмкових.

Дня 20. с. м. привернено загальний рух поїздів на шляху Біла чортківска-Заліщики.

— **Конкурси**. Краєва рада шкільна оголосила конкурс на посаду директора нїмецкої ґімназиї в Бродах з речинцем до 31. марця с. р. — Нотарияльна палата в Тарнові оголосила конкурс на посаду нотаря в Ряшеві, з речинцем до 21. марця с. р.

— **Помер**: Василь Онуфрієвич Баньковский, професор більскої ґімназиї, в сїдлецкій ґубернії, бувший учитель ґімназиї в Тернополи, Самборі і Перемишли, в 63. роцї житя. Покійний був одним з тих немногих Галичан, що то в 60-их роках шукали щастя під скиптром білого царя.

— Родимцї! Памятайте на бурсу Руского Товариства педаґоґічного у Львові!

Наука, штука, лїтература.

— **З руско-народного театру**. Хазяїн, комедия в 4 актах Карпенка-Карого, є, можна сказати, найзнаменитшою комедиєю нашої драматичної лїтератури. Колиб она належала до якої зі сьвітових мов та не мала специяльно українськоі закраски, то певно перебігла би сцени цїлого сьвіта не згірше Ґоркого »Міщан« або Толстоя »Плодів просьвіти«. Ся українська закраска комедиї робить для нас сей твір тим дорожшим, тим глубшим. Можемо уявити собі, яке величезне враженє на українську публику в Росиї робить ся сцена, де говорить ся про памятник Котляревского в Полтаві, як символ українського осьвідомленя і патріотизму! А все те так природно, орґанїчно вплетене в акцию штуки, що згодне викликати як найповажнїйші рефлєксиї і правдиве одушевленє. Жаль тільки, що наміри автора попсував своєю грою п. Петрович, якому сим разом дістала ся зовсїм невідповідна роля.

Комедия опирає ся головно на типах і виводить нам цїлу ґалєрию знаменито зачеркнених постатий. Отже передовсїм мілїонер Терентий Гаврилович Пузир (п. Ґембицкий), запобігливий, скупий доробкевич, який людий уживає як інвентар своїх маєтностий, а для прибільшеня зиску не цофає ся навіть перед каригідними »зделками« з жидом Маюфесом (п. Шеремета). Оба сї типи були виведені зовсїм поправно, хоть може за мало зіндивідуалїзовані. Жінка Пузиря, невидненька постать (п. Осиповичева), але за те донька Соня (п. Рубчакова), се образована, духом щирого народолюбства навіяна личність. Тому не можемо згодити ся з представителькою сеї ролї на трактованє єї, як наївної і апатичної сїльскої гусочки. Калинович (п. Стадник) учитель і наречений Сонї виглядав за молодо, як на професора ґімназиї, а Золотницкий, родовитий, богатий пан, суспільний діяч і патріот-Українець не мав, як ми вже згадували, анї паньского поведеня, анї огня вимови, анї сили пересьвідченя в інтерпретациї п. Петровича. Не менше цїкавою є також ґалєрия официялїстів Пузиря: помічника економії Зозилї (п. Дяків), економів Зеленьского (п. Ніжанковский), Лихтаренка (п. Рубчак), шахмайстра (?) Курца (п. Захарчук) і тотумфацкого камердинера Феноґена (п. Юрчак). З сеї ґалєриї типів вийшла найбільше одноцїльно, майже скінчено постать Нїмця-официялїста Курца. Феноґен, як одна з найважнїйших постатий комедиї виявляв за мало ріжнородности у відмінних ситуациях, а передовсїм хитрости. Лихтаренко, як рабиня і хитрун, і Зеленьский, як семейний, бідою прибитий официялїст, були зовсїм добрі. Не вдала ся лишень зовсїм маленька, але дуже гарна рілька молодого помічника економії Зозилї, відправленого з хлїба за чужу вину.

Вельми зворушуючим є епізод страйку сїльских робітників, і виведеного на самім початку штуки в мирній формі, а який відтак при кінци штуки відгукує ся траґічною вісткою про смерть гнобителя Лихтаренка з рук обрушених мужиків. Як речник товпи визначив ся п. Леонтович. Поменші дальші ролї були віддані вдоволяючо.

Взагалї належить признати, що дияльоґ вів ся живо і гладко, поставленя характерів було відповідне і загальне враженє випало удачно. Публика якої зібрало ся доволї, мимо забав добігаючих до кінця мясниць, нагороджувала артистів живими оплесками по кождім актї. Режисерия сповнила совісно своє завданє, бо навіть перестанки не томили і обстанова сцени була також відповідна (крім нещасливих фіранок). Однак хочемо бодай підчас короткого побуту театру у Львові поговорити з режисериєю про деякі помічені загальні квестиї дотично акторскої штуки, в пересьвідченю, що се буде не без користи для наших артистів, які при провінціональнім скитаню не мають анї узорів, анї нагоди до самостійних студиїв і тому тим лекше можуть знищити і зманїрувати їх талант фалшиві або зле поняті засади ріжних „шкіл“.

(Конець буде)

— Вчерашна вистава „Запорожця за Дунаєм“ з додатком »Вечерниць« зробила не лише, як звичайно, касу, але дала нагоду нашим артистам виявити перед публикою силу і вартість своїх голосів. В менших ролях: Прокопа (п. Дяків), Султана (п. Захарчук) і Селїґа Аґи (п. Леонтович) найлїпше випала партия сего послїдного. П. Леонтович має знаменитий материял голосовий і при дрібцї працї вибє ся на перед між артистами. П. Петрович сьпівав партию Андрія справдї дуже гарно, а вже найлїпше представив ся публицї п. Рубчак в своїй вдячній ролї Карася та що хвилї викликував бурі грімких оплесків. В жіночих ролях виступала п-нї Стефанович яко Одарка, жінка Карася, а п-на Кравчуківна в ролї Оксани. Мусимо з вдоволенєм замітити, що п-на Кравчуківна вчерашною грою і сьпівом може вдоволити навіть дуже вибагливого справоздавця театрального, бо, так сказати-б, є одинокою в нашім театрі артисткою з голосом.

Для доповненя справозданя з »Запорожця«, про котрого записано вже сотки шпальт, від коли єго виставляють на нашій сценї, зазначимо, що хори держали ся кріпко і складно, а танцї укладу п. Ніжанковского загально подобали ся, тому публика не щадила виконавцям оплесків. Як на початку сказано, каса театру дописала, а саля була повнїсенька з виїмкою фотелїв, котрі задля високої цїни неприступні для нашої публики. Було би також пожаданим, аби на будуче отвирано обі каси, бо богато осіб задля натовпу при однїй касї спізнило ся на представленє. —*к.*

— **Поступ, ч. 6.** містить отсї статї: Повітові ради. Що таке поступ? (Дальше). Про тестаменти. Мароко. Картини із села Голодранки. Всячина. В фейлєтонї: Оферма, новелька Івана Франчука.

— **З. ч. »Комаря«** з дня 14. лютого 1902. (в

Лїцитациї в Публичній Галї авкцийній, Львів, пасаж Міколяша, будуть відбувати ся постійно два рази в тижни все о 4. год. пополудни, а іменно: **в понедїлки** на образи, дорогоцїнности, меблї, дивани, фортепяни, повози і взагалї твори штуки; **в четверги** на ґардеробу, господарскі урядженя, машини до шитя та инші дешеві предмети до щоденного ужитку. Списи принятих річий на лїцитацию будуть виставлені найпізнїйше 2 дни перед лїцитациєю у вікнах Галї, а на жаданє за малою оплатою могуть бути прислані. **Вистава** отворена щодень від 3. до $8^1/_2$ год. попол., а в сьвята від 9. до 12. год. в полудне.
Бюро отворене для принятя річий і виплат від 9. до $12^1/_2$ год. в полудне. 27(11—?)

збільшенім обємі) містить довгий ряд статей і статейок повних гумору і сатири. Між иншими находимо там: Збіговиско »мастійших«. Мясниці. Малуї в альбом. Сей ліпше бреше. Коломийский »Industrie Ritter«. З циклю: »Щаслива Україна«. Ода до Симеона Вітика. Rocznica. З Поділя. — Як з самих заголовків пізнати, порушені справи схоплені з хвилї, тому з тим більшою цікавостию їх читає ся. Крім висше наведених статей містить »Комар« безлїч дотепних дрібниць віршом і прозою та гарні ілюстрациї. Взагалї мусимо замітити, що »Комар« в послїдних часах дуже добре редаґований, а наслїдком сего мусїв здобути силу нових предплатників, бо побільшив обєм.

— **Репертуар Руского народного театру у Львові.**

Вторник, дня 24. лютого: перший раз »Будка ч. 27«, драма в 1 дії д-ра Франка; »Вулиця«, дїло музичне Ф. Колесси; „Як ковбаса та чарка, то минеть ся й сварка“, комедия в 1 дії зі сьпівами М. Старицкого.

Середа, дня 25. лютого: перший раз „Бурлака“, штука в 5 діях Карпенка-Карого.

Четвер, дня 26. лютого: перший раз „Невольник“, образ на історичнім тлї в 5 діях зі сьпівами М. Л. Кропивницкого.

Субота, дня 28. лютого: перший раз „Дзвін людий у церкву скликає, а сам у неї не буває“, комедия в 4 діях Л. Яновскої, нагороджена третою премією на конкурсї виділу краєвого в р. 1902.

Телеґрами.

Царгород, 23. лютого. Амбасадори австроугорский і російский вручили великому везирови мемориял, в якім містять ся реформи адміністрациї в македоньских вілєтах, що їх має завести турецке правительство.

Відень, 23. лютого. Найблизше засїданє палати вельмож відбуде ся в четвер дня 26. с. м. о 1. год. пополудни. На дневнім порядку друге читанє військового закона.

Рим, 23. лютого. В справі непорозуміня межи Ватиканом а француским правительством о іменованя француских епископів заявив Ватикан рішучо, що нїколи не зрече ся своїх прав що-до вибираня кандидатів на опорожнені епископскі престоли у Франциї.

Рим, 23. лютого. Помер ту скоропостижно ґенеральний вікарий кс. Цечча в хвили, коли відправляв богослуженє.

Читайте! Читайте!

Повне виданє Творів ТАРАСА ШЕВЧЕНКА

коштує лише 2 корони!

Товариство „Просьвіти“ бажаючи, щоби в кождій руській хатї находили ся Твори Тараса Шевченка, видано сими днями найдешевший збірник сих творів п. з. **„ПОЕЗИЇ Т. ШЕВЧЕНКА“**. Книжка, оправлена в полотно з золоченими витисками, може бути найгарнїйшою окрасою руських хат. Папір велїновий, формат на взір европейських клясиків, сторін 698.

При замовленю 10 прим. даємо 10% опусту. Висилає ся тілько за надісланєм **2 кор. 30 сот.** на адресу: **КАНЦЕЛЯРИЯ »ПРОСЬВІТИ« у ЛЬВОВІ** (Ринок ч. 10.).

Найновійший твір

Л. Лопатиньского

„ПАРАЦЯ“

комедия в 3 актах зі сьпівами

(з побуту лїтників)

відзначує ся невичерпаним йовіяльним гумором і жвавим диялоґом. Ся комедия збогачує знатно ґалєрию типів у наших народних штуках так з кругів селян, як і міщухів. Сьмішність ситуаций і характерів розміщена рівномірно між мужиків і панів, і тому ся комедия надає ся надзвичайно до вистав по читальнях, бо селянин не буде тут бачив себе як звичайно в комедиї упослїдженим недотепою, але противно має нагоду посьміяти ся трохи і з містових лїтників. Попри те все сей твір носить на собі знамя етичної і патріотичної сьвідомости.

Цїна 2 кор.

Набути можна у накладчика **С. Ґорука** у Львові, пл. Домбровского ч. 1, і в книгарнях.

Товариство взаїмних обезпечень

ЛЬВІВ РИНОК Ч. 10.

„ДЖЇСТЕР“

ДІМ „ПРОСЬВІТИ“

одиноке руске товариство асекурацийне, засноване в 1892. р.

обезпечає будинки, движимости, збіже і пашу против шкід огневих, побирає умірковану оплату премій, а чистий зиск т. є надвишку з оплат розділяє межи членів яко звороти; в послїдних трех лїтах виносив зворот 8%.

ДНЇСТЕР ДНЇСТРА — виплачує **шкоди** дуже скоро а оцїнку шкід переводить разом з делеґатом і місцевими членами. За 10 лїт виплатив 6.064 відшкодовань в сумі 3,187.258 К.

ДНЇСТЕР ДНЇСТРА — полїси приймають при позичках Банк краєвий і каси ощадности.

ДНЇСТЕР — посередничить при обезпеченях на житє в краківскім Товаристві, відступає часть провізиї з таких обезпечень на **рускі** добродїйні цїли; длятого на житє треба обезпечати ся тілько через »Днїстер«.

ДНЇСТРА — **фонди** виносять з кінцем 1902. р. 838.364 К і всї уміщені в цїнних паперах пупілярних.

ДНЇСТЕР ДНЇСТРА — **уділяє аґенциї селянам** особливо там, де єще не роблять дотеперішні аґенти.

аґенти заробили вже 432 тисячів корон провізиї.

Розклад поїздів зелїзничих обовязуючий від 1-го мая 1902.

(Приїзд і від'їзд поданий після часу середно-европейского).

Поїзд посп.	Поїзд особ.	приходить о годинї	до Львова
		6·10	з Кракова, Берлина, Варшави, Відня
		6·20	з Чернівцїв (Іцкан, Галацу), Чорткова
		6·50	з Брухович, щод. від 15. мая до 14. вер. вк.
		7·45	з Янова
		7·40	з Підволочиск, Бродів на дв. Підзамче
		8·00	„ „ на дв. головний
		8·10	з Лавочного (Пешту), Калуша, Хирова
		8·15	з Сокаля, Рави рускої
	1.35	8·50	з Кракова, Відня, Праги. Берлина
		10·25	з Ряшова, Любачева
		11·55	з Станиславова (Кересмезе, Потутор)
		1·10	з Лавочного, Калуша, Хирова, Борислава
		1·23	з Янова
	2·20		з Підволочиск, Копичинцїв на дв. Підз.
	2·35		„ „ на дв. голов.
		3·14	з Брухович (15. мая до 14. вер. в нед. і сьв.
		4·40	з Самбора, Стрия, Сколього (1/5 – 30/9)
		5·11	з Підволочиск (Київа), Бродів на дв. Підз.
		5·35	„ „ „ на дв. голов.
	1·45	5·40	з Чернівцїв, Іцкан
		5·50	з Кракова
Ніч			
		6·00	з Сокаля, Белзця і Любачева
		8·04	з Брухович (15. мая до 14. вер. в нед. і сьв.)
		9·12	з Брухович (15. мая до 14. вер. в нед. і сьв.)
	12·15	9·20	з Чернівцїв, Букарешту
		9·25	з Янова (від 1. мая до 30. вер. в нед. і сьв.)
	8·40 2·31	9·50	з Кракова, Відня, Берлина) Ясла, Розвадова
		10·03	з Янова (від 1. мая до 15. вер. в нед. і сьв.)
		10·02	з Підволочиск (Київа) Бродів на дв. Підз.
		10·20	„ „ на дв. голов.
		10·50	з Лавочного (Пешту) Хирова Калуша
		3·14	з Тернополя, Грималова на дв. Підзамче
		3·35	„ на дворець головний

Поїзд посп.	Поїзд особ.	відходить о годинї	зі Львова
		6·25	до Сучави, Жидачева, Кересмезе, Потутор
	1·55	6·30	до Підволочиск (Київа) Бродів дв. головний
	2·09	6·43	„ „ „ дв. Підзамче
		6·35	до Лавочного (Пешту) Борислава, Дрогобича
	8·30 2·55	8·40	до Кракова (Відня, Праги), Берлина
		9·00	до Лавочного, Хирова, Калуша
		9·15	до Янова
		9·50	до Белзця, Сокаля, Любачова
		10·30	до Чернівцїв, Потутор
		10·40	до Тернополя, Потутор, дв. Підз.
	2·40	10·57	„ „ дв. гол.
		1·25	до Янова від 1. мая до 15. вересня в недїлю і сьвята
		2·15	до Брухович від 15. мая до 14. вересня в недїлї і сьвята
		3·05	до Стрия, Сколього від 1. мая до 30. вер.
		3·15	до Янова щоденно від 1. мая до 30. вер.
		3·26	до Брухович щод. від 1. мая до 15. вер.
		3·30	до Ряшева, Хирова, Любачева
Ніч			
		6·10	до Станиславова, Жидачева
	12·45	6·20	до Кракова (Відня, Берлина, Варшави)
		6·30	до Янова від 1. мая до 15. вер. будні дни а від 16. вер. до 30. цьвіт. 1903. щоденно
		6·35	до Лавочного (Пешту), Калуша, Хирова
		7·10	до Сокаля і Рави рускої
		8·16	до Брухович (15. мая до 14. вер. в нед. і сьв.)
		8·25	до Перемишля
		9·00	до Підволочиск, Бродів гол. дворець
		9·20	„ „ дв. Підзамче
		10·05	до Янова від 1. мая до 15. вер. в нед. і сьв.
	2·51	10·30	до Іцкан, Чорткова
		11·00	до Кракова, Відня, Варшави, Праги
		11.10	до Підволочиск, Бродів дв. головний
		11·32	„ „ дв. Підзамче
		4·15	до Кракова, Відня, Праги, Самбора
		5·50	до Брухович від 15. мая до 14. вер. щод.

ЗАМІТКА: Пора нічна числить ся від 6 години вечером до 5 години 59 мінут рано

Час середно европейский ріжнить ся від часу львівского о 36 мінут, а іменно 12 год. часу середно-европейского = 12 год. 36 мін. часу львівского. — Бюро інформацийне ц. к. зелїзниць державних (ул. Красїцких ч. 5.) уділяє пояснень в справах зелїзничих, продає білети всякого рода і розклади їзди.

Контора виміни

ц. к. упр. гал. акц.

Банку Гіпотечного

купує і продає всякі

папери цїнні

і МОНЕТИ

по найдешевшім курсї деннім не числячи нїякої провізиї.

Видає і відповідає за редакцию **Лев Лопатиньский**.

З друкарнї В. А. Шийковского.